

Кам'янець-Подільський обласний відділ Географічного товариства УРСР при АН УРСР

Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут імені В. П. Затонського

Хмельницький обласний інститут удосконалення вчителів

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ ПОДІЛЛЯ

Тези доповідей наукової конференції

м. Кам'янець-Подільський
1989 р.

О. І. АНДРУШКО, І. П. ЛЕВЧУК

ОХОРОНА І ВІДТВОРЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ НА СХІДНОМУ ПОДІЛЛІ

В результаті сучасного бурхливого розвитку господарської діяльності людей окреслились негативні зміни в природному середовищі. Тому сучасне виробництво слід розглядати в органічному зв'язку з економічними закономірностями, поскільки в нинішніх умовах природа вже не може без втручання людини відновити свою екологічну рівновагу.

У Вінницькій області за роки одинадцятої п'ятирічки на охорону навколишнього середовища лише із державних капіталовкладень було витрачено 29,6 млн. крб. Це дало змогу ввести в дію споруди по очищенню води загальною потужністю 96,1 тис. м³ за добу, системи зворотнього водопостачання загальною потужністю 184,2 тис. м³ за добу, установки для уловлювання шкідливих речовин із газових відходів загальною потужністю 338 тис. м³ за годину.

Проведено значні природоохоронні заходи по поліпшенню якості земель. На площі 1800 га було виконано роботи по рекультивациї порушених земель. Внаслідок проведених меліоративних робіт було включено в активний сільськогосподарський оборот 16,1 тис. га раніше невикористаних земель. Площа сільськогосподарських угідь збільшилась на 11 тис. га, в тому числі ріллі на 5,4 тис. га.

В одинадцятій п'ятирічці значні кошти було виділено на збереження лісів, боротьбу з кислими ґрунтами, вітровою та водною ерозією, на водоохоронні роботи. Як наслідок, площа лісів збільшена на 3,6 тис. га, проведено водоохоронних насаджень на площі 1129 га, залужено 2610 га ґрунтів, здійснено регулювання і розчистку русел малих річок довжиною 99 км, побудовано на них 37 ставків і 3 водосховища.

Однак, не дивлячись на певні зусилля, які здійснюються по охороні природи в області, досить повільно впроваджуються безвідходні технології, система зворотнього водозабезпечення, послаблена робота по підвищенню родючості ґрунтів, не завжди витримується режим на заповідних територіях. Стан охорони і раціонального використання природних ресурсів, тваринного світу ще не відповідає сучасним вимогам. Загалом обсяг капіталовкладень на всі природоохоронні заходи за роки одинадцятої п'ятирічки було виконано на 79 процентів.

На Вінниччині розроблена і діє цільова комплексна науково-технічна програма «Охорона навколишнього середовища у 12-й п'ятирічці». В ній чітко визначені напрямки, характер, мета, кошти виділені на її виконання. Проте викликає тривогу те, що в силу об'єктивних і суб'єктивних причин не всі пункти програми втілюються в життя, не використовуються сповна кошти, які направлені на її реалізацію. Так, за 1986—1988 роки план капіталовкладень було виконано на 92%. Цей показник дещо вищий за одинадцятую п'ятирічку, проте невиконання плану показує, що ще не відбулося рішучого перелому у проведенні запланованих природоохоронних робіт. Все це негативно відбивається на екологічній обстановці в області. Проблема ця загострюється ще й тому, що існують певні екологічні суперечності в розвитку продуктивних сил і виробничих відносин на сучасному етапі. Їх збалансування може відбутися внаслідок переходу економіки на новий господарський механізм і госпрозрахунок, на основі певних змін у відносинах власності на засоби виробництва.

Отже, на основі вищевикладеного, можна зробити певні висновки і пропозиції, які у випадку їх реалізації матимуть як практичне, так і соціально-економічне значення.

По-перше, основним об'єктом охорони на Поділлі є земля. Тому відтворення її родючості—це одне із головних завдань роботи господарських і громадських організацій області.

По-друге, внаслідок інтенсивного розвитку промислового і сільськогосподарського виробництва відчуваються труднощі з водними

ресурсами. Збільшується забруднення річок промисловими відходами, мінеральними добривами. Все це вимагає додаткових затрат на охорону водних ресурсів.

По-третє, аналіз охоронних заходів природних ресурсів показує, що на рівні обласного виробничого комплексу ще не повністю реалізуються ленінські принципи охорони природи: планомірність, науковість, комплексність і раціональне використання всіх природних багатств регіону.

По-четверте, на сучасному етапі розвитку продуктивних сил, коли загострюються екологічні суперечності, важлива роль у раціональному використанні природних ресурсів належить не тільки їх охороні, але й відтворенню.